

Miljøstyrelsen
Att.: Vivi Johansen

Coop Danmark d. 19. august 2013

Høringssvar vedr. bekendtgørelse om register om varer der frigiver nanomaterialer.

Coop er helt enig i, at der skal overblik over hvor nanomaterialer bliver anvendt og hvilken eksponering det medfører, samt det vigtige formål med at få mere viden om hvilken impact nanomaterialer har på miljø- og sundhed. Men vi er ikke enig i, hvor byrden skal ligge i forhold til en kortlægning.

Nano er et meget kompliceret område. Viden om nanomaterialer vurderer vi, er meget lille hos langt de fleste importører og formentlig også hos asiatiske leverandører. Sammenholdt med at de fleste produkter produceres udenfor EU grænser, så er det med et meget spinkelt grundlag at forvente, at importører og producenter kan håndtere et krav, som kun gælder i Danmark. Coop mener, at vi kommer til at bruge meget tid og omkostninger på, at stille de rigtige spørgsmål og validere om vi får de rigtige svar tilbage fra leverandørerne i fx Østen. Vi vurderer, at vidensgrundlaget er alt for spinkelt i dag og det kan betyde værdiløse svar fra vores leverandører. Vi er derfor bekymret for, om vi kan skaffe viden nok om de varer vi sælger.

Coop frygter derfor, at det vil medføre en meget stor byrde – også økonomisk - og forvride vores konkurrence i forhold til de andre europæiske lande. Vi vil derfor opfordre til, at Danmark ikke indfører nationale lovgivning på nano registrering, men i stedet samarbejder på EU niveau og bruger REACH som et grundlag for overvågning og regulering. Det vil give langt større effekt og betyde samme vilkår for alle EU lande.

Coop vil meget gerne samarbejde med skaffe informationer. Det kunne være via eksperter risikovurdering for hvilke typer af produkter, hvor det kan forventes at der anvendes nanomateriale. Så vil en indsats blive mere målrettet og viden generes fra produkt gruppe til produktgruppe.

Ikrafttræden.

Coop vil ikke kunne registrere med tilbagevirkende kraft. Coop køber varer fra Østen med mellem 6-9 måneders forsinkelse. Dvs. produkter der købes ind nu, er til foråret og sommer. Vi har erfaring med, at når først varen er afskibet og betalt, så kan det være meget svært at få besværlige oplysninger fremsendt. Vi kræver altid, at alle lovpligtige og Coop krav er dokumenteret og på plads, inden afskibning. Vi oplever at leverandøren er videre med de næste ordrer og får ikke prioriteret at finde oplysninger. Og udfordringen bliver ikke mindre ved komplicerede emner som nanomaterialer.

Hvis lovgivningen bliver vedtaget, er det godt og nødvendigt med en udførlig vejledning (som angivet i høringsbrevet) – og den skal også kunne fås på engelsk. Det er også vigtigt at der specificeres krav til test og forventninger til dokumentation. Hvordan skal man teste for nano? Bekendtgørelsen giver flere spørgsmål end svar og vi synes den er meget svær at tolke.

Ikrafttrædelsesdato bør også afhænge også af publicering af en brugbar vejledning. Coop har brug for vejledningen, før vi kan gå i gang med stille krav til vores leverandører om informationer om nanomaterialer. Vi har ganske ærligt ikke tilstrækkelig viden til at kræve information og dokumentation fra vores leverandører. Hvis vejledningen først kommer til efteråret, skal der derfor indregnes tid i overgangsperioden til dette.

Coop er ikke gået i gang med at kræve dokumentation fra vores leverandører endnu. Normalt venter vi til bekendtgørelsen og forordninger er vedtaget, da der som oftest er nogle fornuftige overgangsperioder. Og

der er før set der er kommet markante ændringer i fx høringsprocessen. I denne sag er frist til ikrafttrædelses dato al for kort. Vi mangler specifik viden og definitionerne på plads, før vi kan stille krav om dokumentation til vores leverandører.

Når/hvis bekendtgørelsen vedtages til oktober og vejledning fx er klar til november, vil det derfor ikke være muligt at starte med at registrere fra 1. jan 2014. Et realistisk bud på en registrering vil derfor være fra 1. august 2014, da ordrer lagt i november/ december vil ankomme til Coops lagre sommeren 2014.

For varer vi køber af danske importører kan leveringstiden være lidt kortere, men ikke altid.

Specifikke bemærkninger til bekendtgørelsen, samt spørgsmål:

§1: Producenter og importører:

Definition skal specificeres. Er man også importør (til DK) hvis man importerer fra andre EU lande, eller gælder det kun produkter, som importeres udenfor EU? Det har stor betydning for Coop, da vi køber mange produkter indenfor EU. Ikke i eget mærke men i leverandørens mærke eller decideret mærkevarer. HVIS registreringspligten også gælder produkter fra EU og import til DK, så vil det betyde at Coop skal registrere for alle et stort antal varer, som vi ikke selv har fået produceret.

§2: Indberetningspligten omfatter blandinger og varer.. som "frigives under normal eller med rimelighed forventet brug af blandingen eller varen, eller nanomaterialet ikke i sig selv frigives men tilsigter frigivelse af klassificerede stoffer, jf. dog §3"".

Sætningen er svær at forstå.

Dækker benævnelsen "klassificerede stoffer" over nanomateriale? Det mener vi ikke.

Så bør der specificeres om der har betydning om frigivelsen af nanomaterialet er tilsigtet eller ej. For i §3, stk 9) står der at varer hvor nanomaterialet ikke bevidst er fremstillet i nanostørrelse, så er registrering undtaget. Disse to præciseringer modsiger derfor hinanden.

§3: ikke omfattet:

FVKM er ikke omfattet, det er bekræftet i mail til Coop og det er positivt.

Stk. 9) Ikke bevidst fremstillet i nanostørrelse. Hvordan skal det afgøres ? det bør specificeres nærmere hvornår man kan claime det. Fx hvis der er tale om en IKKE tilsigtet afgivelse, så har afgivelsen ingen effekt og derfor ikke fremstillet bevidst.

10) "Blandinger og varer hvor nanomaterialet indgår i fast matrix": Betyder det, at alle faste materialer fremstillet af nanomaterialer ikke er omfattet? Dvs. at selvom nano afgives ved slid, så er varen ikke omfattet af registreringspligten? Det stemmer ikke overens med §2 under forventet brug.

13) Titandioxid er undtaget i maling og træbeskyttelse. Bør det ikke også gælde for carbon black?

16) "Blandinger og varer der udelukkende sælges mellem virksomheder, herunder til brug i lukkede industri.... ". Det kan forstås, at hvis Coop køber en vare af en dansk importør (uden Coops navn på varen), så er det Coop der har registreringsforpligtelsen. Der bør tilføjes: " dvs. varer der ikke er beregnet til videresalg"

Mvh

Malene Teller Blume

Compliance Manager Nonfood

Coop Danmark A/S

Coop is Denmark's largest retailer of fast moving consumer goods. We operate the retail chains Kvickly, SuperBrugsen, Dagli'Brugsen, our webshop coop.dk and the subsidiaries fakta A/S and Irma A/S. Together with the co-operative societies we have an annual turnover of approximately DKK 50 billion and 1,200 stores all over Denmark. We have approximately 36,000 employees in total.

Coop Danmark A/S
Roskildevej 65
2620 Albertslund

Miljøstyrelsen
Att.: Vivi Johansen
Strandgade 29
1401 København K

Høring vedrørende udkast til bekendtgørelse om nanoregister

Med brev af 4. juli 2013 har Miljøstyrelsen fremsendt udkast til bekendtgørelse om register over blandinger og varer, der indeholder eller frigiver nanomaterialer, samt producenter og importørers indberetningspligt til registret med anmodning om eventuelle bemærkninger.

Baggrunden for bekendtgørelsen er dels en aftale mellem Regeringen og Enhedslisten om en styrket indsats i forhold til nanomaterialer, dels den hjemmel i kemikalieloven, der blev tilvejebragt med vedtagelsen af Lovforslag L97 i marts 2013.

DI er enig i, at udforskningen og udviklingen af de store potentialer, der er forbundet med nanoteknologi og nanomaterialer, skal gå hånd i hånd med sikring af forsvarlig brug af teknologierne og materialerne. Som allerede fremhævet i forbindelse med drøftelserne om Lovforslag L 97, mener DI imidlertid ikke, at et dansk nanoregister er det bedste redskab i den forbindelse. Kræfterne bør bruges på at deltage i det omfattende internationale arbejde om sikkerhed og sundhed ved brug af nanomaterialer, især naturligvis i EU, hvor REACH bør være omdrejningspunktet for regulering og indsamling af viden, uanset om stofferne er på nanoform eller anden form.

Et dansk nanoregister kan kun blive en meget lille brik i spillet om videnindsamling. Derfor har DI også med tilfredshed noteret, at det af høringsbrevet fremgår, at registret skal "*bidrage til*" at øge kendskabet til eksponering for nanomaterialer i Danmark. Det betyder samtidig, at kravene til registrering må være så vel afgrænsede, at man opnår denne viden på en måde, som er mindst mulig økonomisk og administrativt belastende for virksomhederne.

DI vil gerne kvittere for, at der med det foreliggende udkast er søgt skabt denne balance. Der er fokuseret på produkter, hvor nanomaterialet bevidst er fremstillet i nanostørrelse og brugt for at udnytte nanomaterialets særlige egenskaber. Det er også væsentligt, at registreringspligten kun omfatter salg til privat brug og undtager salg mellem virksomheder.

DI har kun nogle forholdsvis få specifikke bemærkninger til udkastet:

- Det bør overvejes at omformulere § 1, således at der undgås den uoverensstemmelse, der i udkastet er med ordlyden i § 2. I stedet for "register over blandinger og varer, der indeholder eller frigiver nanomaterialer" kunne man skrive "register over blandinger og varer med nanomaterialer". I § 2 får man så en mere nøjagtig afgrænsning af, hvornår "blandinger og varer med nanomateriale" bliver indberetningspligtige.
- I undtagelserne i § 3 mangler fødevarekontaktmaterialer. Vi nævnte det på mødet med Miljøstyrelsen og fik det indtryk, at det ville blive nævnt i listen. Men det er hverken nævnt i bekendtgørelsesudkastet eller høringsbrevet. Vi regner med, at det er en fejl, der vil blive rettet.
- Vedrørende nr. 8) og nr. 10) i § 3 er der uoverensstemmelse mellem høringsbrevet og bekendtgørelsesudkastet. DI anser høringsbrevets version som den korrekte. Nr. 8) skal således henvise til både bilag IV og V i REACH, mens nr. 10) kun skal omfatte varer og ikke blandinger.
- DI mener, at der bør være overensstemmelse mellem nr. 11) og nr. 12) i § 3, således at der i begge tilfælde er tale om gennemfarvning (af henholdsvis emballage og tekstiler). DI støtter desuden bemærkningerne i høringssvaret fra Danmarks Farve- og Limindustri om andre farvegivende pigmenter end titandioxid og til § 3 nr. 11) til 13).
- Som også drøftet på mødet med Miljøstyrelsen bør det overvejes at slette nr. 16) i § 3, da afgrænsningen i § 2 til salg til privat brug burde være tydelig nok.

DI ser frem til at deltage i arbejdet med vejledningen i det kommende efterår. Der er en række termer i bekendtgørelsen, hvor en nærmere beskrivelse og eksempler vil være en forudsætning for at få lovgivningen til at virke efter hensigten og med mindst muligt administrativt bøv. Det drejer sig for eksempel om "sælges til privat brug", "frigives under normal eller med rimelighed forventet brug af blandingen eller varen" og "tilsigter frigivelse af klassificerede stoffer". Desuden bør der ses på, hvordan man håndterer spørgsmålet om bagatelgrænser.

DI kan naturligvis kontaktes for en nærmere uddybning af dette høringssvar.

Med venlig hilsen

Ulla Hansen Telcs
Chefkonsulent

Miljøstyrelsen
mst@mst.dk

Journalnummer MST-615-00038

Den 14. august 2013

Høring vedrørende forslag til bekendtgørelse om nanoregister samt producenter og importørers indberetningspligt til registeret.

Hermed fremsendes Kemi & Life Science bemærkninger til forslag for et dansk nanoregister. Kemi & Life Science er brancheforeningen for virksomheder, der distribuerer kemiske råvarer og anvender kemi professionelt.

Kemi & Life Science er stærkt bekymrede for en dansk enegang med ønsket om et nanoregister, som danske producenter og importører skal registrere i, hvis deres produkter indeholder nano. En national enegang på dette område giver ingen mening da kun en international indsats igennem EU kan skabe det korrekte billede af, hvordan nano anvendes i vores produkter. En international indsats er nødvendig for, at vi på sigt kan få de rigtige regler og sikkerhed omkring anvendelse af nano. Den danske indsats bidrager kun til at skabe endnu mere ubegrundet frygt omkring nano.

Kemi & Life Science finder det uforståeligt, at man nu indfører et dansk register, og anvender skatteydernes penge på det. REACH er udset til at være EU's fremtidige lovgivning for håndtering af nano og Kommissionen er i gang med at udvikle platformen til dette.

Den danske registrering af nanoinformation baseres på EU nye nanodefinition og på nuværende tidspunkt er Kemi & Life Science ikke bekendt med, at der eksisterer en international anerkendt standard, der kan kvalificere et nanoindhold efter definitionen. Vores medlemmer, som udarbejder eksponeringsscenarier jf. REACH for kemiske råvarer, giver ikke information om nanomaterialer efter EU definitionen i risikoscenarierne. Af ovenstående årsager kan det forudses, at en stor del af de danske importører vil have svært ved at korrekte oplysninger til registeret på nuværende tidspunkt.

Som brancheorganisation for en række store internationale virksomheder, der leverer kemi til alle markedssektorer mener vi, at Danmark helt bør afstå for at gennemføre et dansk register og i stedet for støtte EU i det arbejde de allerede har sat i. Vi har selvfølgelig forståelse for nødvendigheden af at lave nanoregler og få skabt tryghed, men et rent dansk forslag har ingen gang på jorden og bidrager ikke til en brugbar kortlægning. Om 3 år kan det vise sig at være spild af ressourcer, fordi data vil være mangelfuld og ubrugelig til det ønskede formål.

Med venlig hilsen

Hans Christian Mengel
Formand for Kemi & Life Science

Danmarks Farve- og Limindustri

Miljøstyrelsen
Standgade 29
1401 København K
Att.: Vivi Johansen

16. august 2013

Deres sagsnr.: MST-615-00038

Høring vedr. bekendtgørelse om register over blandinger og varer, der indeholder eller frigiver nanomaterialer samt producenter og importørers indberetningspligt til registret

Miljøstyrelsen har udsendt udkast til bekendtgørelse om register over blandinger og varer, der indeholder eller frigiver nanomaterialer samt producenter og importørers indberetningspligt til registret i høring med frist for bemærkninger indtil den 16. august 2013.

Indledningsvis takker DFL for muligheden for at kommentere på udkastet, ligesom vi gerne vil kvittere for involveringen af interessenter i arbejdet forud for udarbejdelsen af bekendtgørelsen.

Vi anerkender, at myndighederne har behov for at vide mere om nanomaterialer, men vil gerne samtidig bemærke, at værdien af et nanoregister efter vores mening vil gå tabt, hvis registret blive for omfangsrigt og fyldt med blandinger og varer, med indhold af nanomaterialer, som er velkendte og har været anvendt sikkert i årtier.

Vi mener, at det, der er behov for, er fokus på og viden om de nye specialfremstillede nanomaterialer med nye innovative effekter (såsom Carbon nanorør, fullerener, quantum dots (CdS) o.lign.).

Derfor vil vi også gerne kvittere for, at der i udkastet er undtaget en række blandinger og varer, fordi det ikke falder ind under hovedformålet med registret som er at kortlægge produkter på det danske marked, hvor nanomaterialer bevidst er fremstillede i nanostørrelse og tilsat for at udnytte nanomaterialernes særlige egenskaber (jf. Miljøstyrelsens høringsbrev). Bl.a. undtages varer (aviser, blade, magasiner og emballager), hvor nanomaterialer anvendes i trykfarve (§3, 11), samt maling og træbeskyttelse, der indeholder titandioxid, hvor titandioxid alene er tilsat henblik på at farve blandingen (§3, 13).

Undtagelse for farvegivende pigmenter

Sidstnævnte undtager hvide malinger og træbeskyttelse. Vi ønsker imidlertid en generel undtagelse pigmenter, der udelukkende anvendes pga. deres farvegivende egenskaber. Det er en meget velkendt anvendelse og der er ingen forskel i den

forbindelse på TiO_2 og andre farvepigmenter (eksempelvis carbon black) Såfremt farvepigmenter ikke undtages i lighed med TiO_2 , vil f.eks. sorte, blå og røde malinger og træbeskyttelser skulle registreres, samt andre blandinger, hvor pigmenter anvendes.

Det vil være en bemærkningsværdig sontring, som vil betyde en meget omfattende byrde for virksomhederne. Videre vil den viden, man vil generere ved at få en stor mængde malevarer i registret ikke være ny.

Vi foreslår derfor, at der tilføjes et yderligere punkt under §3 med eksempelvis følgende formulering: "*§3 x) Blandinger og varer, der indeholder nanopartikler i form af pigmenter med det ene formål at farvegive.*"

Dette giver desuden mulighed for at slette § 3 11 – 13).

Øvrige bemærkninger til §3

Ad § 3 – Fødevarekontaktmaterialer mangler i listen over undtagelser (var ifølge kriterienotatet undtaget)

Ad §3 8) Vi skal bemærke, at der i høringsbrevet står at indberetningspligten ikke omfatter "Produkter, hvor nanomateriale er nanostørrelsen af stoffer, der er omfattet af bilag IV og V i REACH". I udkastet til bekendtgørelsen nævnes kun bilag V i §3 (8). Der mangler altså at blive tilføjet i bekendtgørelsen, at stoffer i bilag IV også er undtaget fra indberetningspligten.

Ad §3 11) gennemfarvet emballage bør tilføjes, så sætningen lyder: "*Varer, hvor nanomaterialet anvendes som trykfarve direkte på varen eller på mærkater på varen, herunder aviser, blade, magasiner, emballage og lign.*" Ad § 3 13) Udover maling og træbeskyttelse ønskes lim og udfyldningsmidler tilføjet (udfyldningsmidler er fugemasser, kit o.lign), så sætningen lyder således: "*Maling og træbeskyttelse, lim og udfyldningsmidler, der indeholder titandioxid...*"

Tidspunkt for indberetning

Ad § 6 Stk. 1 Da tidspunktet bl.a. falder sammen med både indberetningen til Produktregistret, samt indberetningen af bekæmpelsesmidler opfordrer vi til, at der fastsættes en længere frist end til 1. januar.

Vejledningen

Endvidere skal det nævnes, at vi imødeser vejledningen til bekendtgørelsen med forventning om bl.a. en nærmere definition af "salg til privat brug", en beskrivelse af om der gælder en form for bagatelgrænse i forhold til indholdet af nanomaterialer samt en beskrivelsen af muligheden for gruppevis indberetning.

Videre imødeser vi en nøjere beskrivelse af, hvad der menes med "frigivelse under normal eller med rimelig forventet brug af blandingen eller varen". Efter vores umiddelbare opfattelse vil nanopartikler som eksempelvis pigmenter/fyldstoffer, der anvendes i malevarer, ikke frigives ved almindelig brug, men være bundet enten i en flydende matrix (blandingen før brug) eller i en fast matrix (efter påføring og tørring). Pr. definition indbefatter udtrykket "bundet" alle former for fysiske / kemiske bindinger (f.eks. kovalente, ioniske, Van der Waals bindinger), som forhindrer frigivelse af nanopartikler fra sådanne matricer.

Endelig skal det nævnes, at vi ser frem til gode beskrivende eksempler på, hvad der skal indberettes og hvad der ikke skal. Bekendtgørelse levner som nævnt tvivl om bl.a. frigi-velsesspørgsmålet jf. ovenfor, hvilket derfor kræver nærmere forklaring.

Sidst men ikke mindst skal det nævnes, at vi meget gerne vil inddrages, f.eks. til at sikre, at eksemplerne i vejledningen bliver anvendelige og forståelige for de, der skal anvende vejledningen, nemlig virksomhederne.

DFL står videre til rådighed for en eventuel uddybning af bemærkningerne i dette høringssvar.

Med venlig hilsen

Anette Harbo Dahl
Konsulent
Danmarks Farve- og Limindustri

Foreningen af fabrikanten og importører af elektriske husholdningsapparater
Branchen ForbrugerElektronik

Miljøstyrelsen
Strandgade 29
1401 København K

København den 12. august 2013
Sendt via e-mail til mst@mst.dk

Ang. J.nr.: MST-615-00038

Tak for udkast til bekendtgørelse om register over blandinger og varer, der frigiver nanomaterialer.

BFE og FEHA (som repræsenterer henholdsvis forbrugerelektronik og hvidevarer/elektriske husholdningsapparater) er principielt enige med Miljøministeriet i, at der skal skabes klarhed over, hvorvidt nanomaterialer udgør en risiko for sundhed og miljøet.

I en verden, hvor produktion, markedsføring og salg er globale aktiviteter, mener vi, at denne klarhed kun kan skabes gennem internationalt samarbejde og samarbejde i EU. EU har, bl. a. gennem REACH, allerede metoder for risikovurdering af nanomaterialer.

Vi er derfor principielt særdeles skeptiske over for et nationalt register og for de byrder, et sådant register vil pålægge de danske virksomheder. Vi kan på ingen måde se, at et nationalt register giver dokumenteret miljøeffekt eller øget forbrugersikkerhed for de investerede ressourcer. Danmark bør, set for vore produkters vedkommende, afvente EU.

Vi mener, Danmark bør bruge sine ressourcer på dette område på at støtte Kommissionen i at gøre REACH til platformen for regulering af nanomaterialer. Et dansk register vil, hvis det udformes for bredt og upræcist, skabe helt unødige og i værste fald absurde byrder for virksomheder, der importerer til Danmark.

Specifikke kommentarer:

Ang. §3.

BFE og FEHA har forstået, at produkter og varer, som i forvejen er underlagt kontrol for fødevarerkontaktmaterialer, er undtaget. Dette fremgår ikke af det fremsendte udkast, men dette forventer vi bliver skrevet ind i en korrigeret version.

Vi har derudover en forståelse af, at en lang række konkrete produkter i vores brancher er undtaget i forhold til bekendtgørelsens §3, stk. 10, idet evt. nano-materialer i

vores branchers produkter indgår i en fast matrix. Dette forhold undtager i vores forståelse samtlige eller næsten samtlige produkter i vore brancher.

Vi ønsker gerne en bekræftelse og/eller en præcisering af dette forhold.

Ang. §5.

Det er vores forståelse, at der skal udarbejdes en vejledning eller et standardbrev på baggrund af bekendtgørelsen.

Skal et dansk register give mening, er det afgørende, at et sådan vejledning bliver endog meget præcis og meget håndtérbar for de virksomheder, den er relevant for og at relevanskriterierne er skarpe og klare. Vi kan i Forbrugerrådets såkaldte "nano-database" se, at vores brancher ikke spiller nogen rolle af betydning.

I vore brancher er der i dag meget få danske producenter og mange importører. Det kan ikke forventes, at den danske importør let indhenter oplysningerne på en tilstrækkelig systematisk måde, hvilket der bør tages højde for i forbindelse med udformningen af §5 om indberetningspligten. Faste informationskrav under trusler om bøde og fængselsstraf bør udgå.

Vi forventer på baggrund af ovenstående en meget høj grad af præcision i vejledningen – og forventer, at der kun stilles krav om registrering, når det kan dokumenteres, at produktet passer ind i EU's definition af nano-materialer.

Opstår behovet, deltager BFE og FEHA gerne i en dialog om udarbejdelse af vejledningen.

På vegne af BFE og FEHA

Venlig hilsen

Henrik Egede

Direktør

FEHA

Christiansborggade 1

1558 København V

Tel: + 45 33 36 91 92

Mob: + 45 21 74 82 66

15. august 2013

Miljøstyrelsen
Att.: mst@mst.dk
journal MST-6315-00038

IT-Bs kommentarer til forslag for dansk nanoproduktregister

IT-B fremsender hermed sine bemærkninger til forslag til bekendtgørelse om register over blandinger og varer, der indeholder eller frigiver nanomaterialer.

IT-B støtter ikke, at Danmark gennemfører et nationalt produktregister for nanomaterialer, da dette arbejde kun giver mening igennem et internationalt samarbejde med EU.

IT-B kan forudse, at omfattede virksomheder vil blive udsat for unødvendige byrder, når de skal forsøge at skaffe information til et dansk register. REACH bør og kan regulere nano og Kommissionen arbejder allerede på at udvikle metoder for validering og overvågning. At indsamle data for anvendelse på et dansk marked og fra udenlandske producenter, som endnu ikke ved hvordan man skal forholde sig til EU definitionen, er problematisk.

Hvilke produkter som er omfattet er vanskeligt at forstå. Der tales på den ene side om, at nano i matrix er undtaget og på den anden side, at frigivelse evt. ved slidstage kan være omfattet? Det er yderst vigtigt, at reglerne bliver præcise, og at Miljøstyrelsen håndterer alle tænkelige problemstillinger i den kommende vejledning. Det er vigtigt, at Miljøstyrelsen afsætter de fornødne ressourcer til at hjælpe virksomheder til at håndtere og overholde reglerne.

Umiddelbart opfatter vi, at elektronik er undtaget da disse ikke tilsigtet frigiver nano. Men om elektronik kan anvende nano i belægninger, kan ikke udelukkes, hvorved det i princippet kan være omfattet. Men er belægninger at betragte som en tynd matrix og dermed fritaget? Dette skal præciseres, og der bør overvejes en bagatelgrænse for, hvornår frigivelse ved slitage ikke er omfattet.

Når undtagelse 11) skriver, at "*varer, hvor nanomaterialet anvendes som trykfarve direkte på varen eller på mærkater på varen, herunder aviser, blade, magasiner, emballage som ikke er gennemfarvet og lignende*", betyder det så, at alle toner- og blækprodukter er fritaget?

IT-B vil gerne opfordre til, at Miljøministeriet og Danmark dropper sit ønske om nationale regler for nano og i stedet for støtter op omkring EU's indsats igennem REACH. Det er den eneste vej til at skabe tryghed omkring anvendelse af nanomaterialer i produkter til et internationalt marked.

Arne Helbrønd

Formand for IT Branchens Miljøudvalg

IT-Branchen
Børsen
Slotsholmsgade
DK-1217 København K

Telefon: 72 25 55 02
Telefax: 33 91 18 38
E-mail: itb@itb.dk
Web: www.itb.dk
Giro: 7 57 80 59

CVR-nr.: 12391641

Miljøstyrelsen
Att. Vivi Johansen
mst@mst.dk
MST-615-00038

15. august 2013

Dansk Erhvervs bemærkninger til forslag for dansk nanoproduktregister

Hermed Dansk Erhvervs bemærkninger til forslag til bekendtgørelse om register over blandinger og varer, der indeholder eller frigiver nanomaterialer.

Generelle bemærkninger

Dansk Erhverv finder det vigtigt at få indsamlet viden, der kan bruges til at vurdere om nanomaterialer udgør en risiko for sundheden og i miljøet. Vi mener dog, at denne indsats skal ske igennem et internationalt samarbejde med EU og med REACH forordningen som grundlaget. Vi fremførte i vores tidligere høringsvar for ændringerne til Kemikalieloven (*dateret 12. oktober 2012*), at REACH kan og bør regulere nano, og at Kommissionen allerede arbejder på at udvikle metoder for validering og overvågning. Vi opfordrede til, at Danmark frafaldt sit ønske om et nationalt register og i stedet støttede op omkring en EU indsats.

Dansk Erhverv frygter, at danske virksomheder påføres meningsløse byrder og konkurrenceforvrides, når de skal leve op til registerets informationskrav, og når de indsamlede data ikke kan bruges til at indfri målsætningerne, som bl.a. er at vurdere behovet for lovregler. Dels påvirkes data af, at registreringen kun sker for et dansk marked og ikke for EU, f.eks. anvendes aerosoler mere udbredt i sydlige lande og ikke så meget i Danmark. Og sandsynligvis bliver det vanskeligt at sammenkoble en dansk indsats med andre initiativer i EU, for et mere internationalt og fyldestgørende billede, hvordan nano anvendes. Dette fordi den anvendte indsamlingsmetode muligvis ikke er tilstrækkeligt koordineret med andre initiativer.

Det er forudsigeligt, at virksomheder bliver udfordret, når de skal skaffe information for produktregistreringen. Spørgsmålet er, om en mindre dansk virksomhed kan overbevise en mindre kinesisk producent om, at levere konkret nanoinformation og efter den nye EU definition. Det er her afgørende vigtigt, at Miljøstyrelsen giver målrettet vejledning.

Specifikke bemærkninger

§2 nævner, at kun produkter markedsført for privat brug er omfattet. Overvej om undtagelserne 15+16+17 i §3 for B2B produkter kan slettes for ikke at forvirre. Nævn i vejledningen, at offentlige virksomheder er B2B og derfor ikke omfattes.

JLZ
jlz@danskerhverv.dk

Side 1/2

-

Vores ref.: SAG-2012-03686

§2 nævner en afgrænsning for omfattede produkter. Det er vigtigt, at vejledningen fyldestgørende forklarer, hvilke produkttyper, der omfattes. Det er f.eks. svært at forstå, hvad der menes med *"nanomaterialet ikke i sig selv frigives, men tilsigter frigivelse af klassificerede stoffer"*.

§2 nævner, at varer er omfattet, når nanomaterialet frigives under normal anvendelse, men hvordan hænger det sammen med undtagelse 10 i §3, der fritager nanomaterialer indlejret i en matrix? Forslaget omfatter altså produkter, som frigiver nano ved slidtage og uden bagatelgrænse. Betyder det så, at bordplader, som indlejrer nano i sin matrix, alligevel omfattes, fordi bordplader altid slides? Og hvad med faste belægninger i f.eks. tørretumblere o.l., som på sin vis består af en tynd matrix? Vi anbefaler, at bekendtgørelsen undtager *"frigørelse som følge af en slidtage"*, alternativt indfører en bagatelgrænse.

§3 bør undtage alle farvepigmenter anvendt i maling og træbeskyttelse

§3, stk. 2 nævner at *"Blandinger og varer, som produceres eller importeres af private til egen, ikke-erhvervsmæssig brug, er ikke omfattet af bekendtgørelsen"*. Det betyder vel at salg til private i grænsehandelsbutikker og via udenlandske web-butikker undtages. Hermed opnår disse butikker en ikke uvæsentlig konkurrencefordel. Der vil være omkostninger i forbindelse med at fremskaffe nanoinformation og registrere den, som kun kan pålægges produktets pris til forbrugeren. Dette gør produkterne relativt set endnu billigere i grænsehandelsbutikker og udenlandske web-butikker. En forbruger vil opleve et større produktudvalg i grænsehandelsbutikker og udenlandske web-butikker, fordi der vil være danske importører, der tager produkter ud af sortimentet for at undgå en besværlig registreringsforpligtelse.

§ 16 kræver, at virksomheder skal registrere et nanoindhold med tilbagevirkende kraft for 2014. Udfordringerne ved at fremskaffe informationen bliver ikke mindre af, at varer ofte bestilles 12-18 måneder inden importen til det danske marked. Det betyder, at virksomheder allerede i et stykke tid ikke har haft mulighed for at tage højde for kommende og komplicerede regler. Vi vil foreslå, at virksomheder automatisk får dispensation, jf. §5, stk. 5, når de kan dokumentere, at ordren er bestilt tidligere end 1.januar 2014.

Den kommende vejledning bør tilbydes virksomheder hurtigst muligt og i god tid inden udgangen af 2013, så virksomheder kan nå at tage højde for de kommende regler. Vejledningen bør indeholde engelsk bilagsmateriale, der styrker dialogen mellem importøren og den udenlandske producent til at forstå reglerne. Bilagsmaterialet bør indeholde et afkrydsningsfelt, hvor en producent, kan markere, om de kan eller ikke kan udlevere informationen (*evt. for at beskytte forretningen*), og på den måde gøre det muligt for en importør at opnå dispensation jf., §5, stk. 5.

Med venlig hilsen

Jakob Lamm Zeuthen
Miljøpolitisk chef

16 August 2013

NIA comments to the Danish Environmental Protection Agency public consultation for a national nanomaterial product register

(DK reference: MST-615-00038)

Introduction

The Danish Environmental Protection Agency ([Miljøstyrelsen](#), DEPA) launched 4 July 2013 a public consultation related to a draft executive order for a register for mixtures and products that contain or releases nanomaterials and the duty of manufacturers and importers to provide information to the register¹. This is the Nanotechnology Industries Association (NIA) reply to the consultation, developed in conjunction with the NIA Members.²

The Nanotechnology Industries Association (NIA) has a long history of collaborating with policy-informing and policy-making authorities on finding the best way forward in an increasingly broadening debate on the requirements for a potential mandatory reporting scheme or database of nanomaterials and/or nanomaterial-containing products. Driven by the NIA mission based on 'a framework of shared principles for the safe, sustainable and socially supportive development and use of nanotechnologies', in order to ultimately create 'a supportive environment for the continuing advancement and establishment of nanotechnology innovation' the following comments are provided.

General Comments

We would like to stress that neither NIA nor its members supports the idea of national mandatory reporting schemes or product registers/databases of nanomaterials of nanomaterial-containing products. We realise, however, that current national initiatives on this topic are increasing and – in some cases – well advanced. With the following comments, we are aiming to provide feedback and evidence to those initiatives, in order to ensure the continuing advancement and establishment of nanotechnology innovations (i.e. to ensure that the industries' requirements for the sustainability of this innovative technology are met. In this regard, NIA continues the efforts already communicated and provided to the European Database Working Group³.

We understand and appreciated that the Danish Government is concerned about the consumer confidence in nanomaterial-containing products, but we remain of the opinion that the planned product register will not help consumer confidence, but might be detrimental to this purpose.

---

¹ The link to the Danish public consultation is <http://hoeringsportalen.dk/Hearing/Details/16910> (in Danish).

² <http://www.nanotechia.org/news/news-articles/danish-epa-starts-public-consultation-national-nanomaterial-product-register>

³ <http://www.nanotechia.org/news/members-alerts/nia-exclusive-update-advances-towards-european-database-nanomaterials-towards>

We are increasingly concerned about EU Member States putting in place their own requirements for data collection and strongly view that it would be in the interest of industry and many other stakeholders for an EU wide policy on these issues. The paperwork and cost burden on SMEs to meet the requirements for each EU Member State is onerous and detrimental to innovation and developing new products. This will hamper not only the Danish competitiveness but also free market's competitiveness at large.

Specific Comments

The numbering of the specific comments below is referring to the Danish text of the draft executive order ('Udkast til Bekendtgørelse om register over blandinger og varer, der indeholder eller frigiver nanomaterialer samt producenter og importørers indberetningspligt til registeret').

Chapter 1, paragraph 2

The registration requirement is conditioned to nanomaterials that are released during normal use of the product or can be expected to be released (...'hvor nanomaterialet frigives under normal eller med rimelighed forventet brug af blandingen eller varen'...). This requirement is vague and therefore open to different regulatory interpretations which should be avoided in legal texts as it does not provide the legal certainty that both industry and the public can expect from the regulator.

The duty to register is applicable for products sold for private use (to consumers), and business to business transactions are exempted. However, it seems as paragraph 3, point 16 stresses the same issue, and we wonder if the duplication is required.

Chapter 1, paragraph 3, points 1-17

The product register includes a number of exemptions that NIA supports. In particular the exemption to register products, where specific regulations are already in place (points 1-7), and the exemption to register products used for research and development (point 17), although it can be questioned how often the latter exemption would be applicable for private use.

Point 9 is related to exemption for products, in which the material is not consciously produced in nanosize ('Blandinger og varer, hvor nanomaterialet ikke bevidst er fremstillet i nanostørrelse'). This exemption is valuable, but it is questionable how this article can be applied in a regulatory context as it is vague.

It has been claimed in letter from the DEPA (J.nr. MST-615-00038 Ref. vijoh Den 4. juli 2013) that the register will be used to address the exposure of nanomaterials to consumers and the environment in Denmark (...'Der er derfor behov for at kende omfanget af den eksponering for nanomaterialer, herunder hvilke nanomaterialer, forbrugere og miljø udsættes for i Danmark. Et dansk register over blandinger og varer, der indeholder eller frigiver nanomaterialer, skal bidrage til at øge dette kendskab'...).

However, as only products sold for private use should be registered in the database we question the usefulness of the data that the product register will bring to generate information on the exposure; moreover, it needs to be understood if the amounts of products sold for private use, considering the exemptions, will be of such significant amounts

in comparison to products and activities (e.g. business to business transactions) that are exempted from registration.

In addition, the cost and administrative burden (not only for companies, but also for the Danish EPA, and Danish tax payers) will not be proportional to the usefulness of the generated data in the product register.

Chapter 2, paragraph 4.1

It should be made clearer that the definition of 'nanomaterial' used should follow the EC Commission Recommendation of a Definition and not only be 'corresponding to' ('i overensstemmelse med'), as it needs to be very clear that there should only be one definition of nanomaterials to avoid confusion and additional administrative burden for companies and governments.

* * *

These comments are submitted by email to mst@mst.dk indicating MST-615-00038 in the subject line.

The NIA and its Members appreciate the public consultation and the opportunity to provide these comments.

Nanotechnology Industries Association

Formed in 2005 by a group of companies from a variety of industry sectors including healthcare, chemicals, automotive and consumer products, the [Nanotechnology Industries Association](#) (NIA) creates a clear single voice to represent the diverse industries in the multi-stakeholder debate on nanotechnologies.

NIA provides a purely industry-led perspective, derived from the views of the collective membership and forms an interface with government, acting as a source for consultation on regulation and standards, communicating the benefits of nanotechnologies and interacting with the media to ensure an ongoing advancement and commercialization of nanotechnologies.

For further information visit <http://www.nanotechia.org> or contact us on enquiries@nanotechia.org.

Brussels, 16 August 2013

//END

Comments to the public consultation related to the draft executive order on a register of mixtures and products containing or releasing nanomaterials and the duty of producers and importers to report these to the register

16th August 2013

Dear Ms Johansen,

I&P Europe – Imaging and Printing Association is a European association of product manufacturers and technology providers for the imaging and printing industry. Our members' products include conventional and digital materials and their processing solutions.

I&P Europe wishes to comment on the draft Executive Order from Denmark relating to the annual reporting to the register of nanomaterials.

In terms of the overall Danish approach, I&P Europe supports the aim of creating a better understanding of nanomaterials placed on the market. We believe this should be done at the European level rather than the national level to achieve a harmonized information gathering process and to avoid unnecessary administrative burdens.

A national, while Denmark-specific approach, will create additional burden on certain companies within Europe while not affecting others and hence causes a competitive disadvantage for companies placing their products on the Danish market.

According to the Commissions 2nd regulatory review, nanomaterials are similar to other substances in that some may be toxic and some may not. We believe that nanomaterials can be handled within REACH.

Overall, it would be a waste of resources for both the Danish authorities and industry if there would first be a Danish registry which would then be abandoned for an EU approach.

The drafted Executive Order sets out seven categories of information. Information of four categories would be required for submission whereas three of the categories of information could be optionally provided.

The product information requirements include production volume (number of products) to be reported. It is not clear whether the volume of the nanomaterials substance as such or the volume of the products containing nanomaterials are required to be reported.

The absence of a quantity threshold in the draft Executive Order means that even impurity levels of nanomaterials cause a reporting need. Hence it would be very much preferred if a quantity threshold (e.g. 100 kg per year) of produced or imported nanomaterials would be set.

Part of the product information seems to be to provide information on the professional use. This is in our mind in contradiction to §2 where the duty to report to the register clearly sets the reporting scope to mixtures and products sold for private use only. Therefore there will be

no professional use at all and hence this reporting sub-requirement is irrelevant to the list in Annex 1.

I&P Europe members also question why production volume (number of products) should be recurring reported on an annual basis while this kind of information will not contribute to an increased level of protection of human health and the environment. It instead generates an administrative burden and costs to industry and the authorities to continuously review production and import volumes. In our view reporting products sold for private use only once when they cross a defined threshold would suffice.

§4 of the draft Executive Order shows the definitions of nanomaterial and classified substances. In order to avoid unnecessary confusion it would be helpful if definitions were also included for the roles of the main actors according to the order, namely producer and importer.

In order to be consistent with REACH, instead of using the term product the term article should be used in the draft Executive Order.

The proposed due date of the annual reporting is no later than 31st of January. This would give industry only 1 month time to run the necessary volume monitoring processes for the preceding calendar year. I&P Europe and their member companies recommend a deadline of May 1st in order for all data to be obtained accurately and completely.

The draft Executive Order does not describe how confidentiality will be managed or requested and does not provide any guarantee that requests for confidentiality will be granted. If implemented, this would result in companies having to make declarations of confidential business information without knowing whether the confidentiality will be respected – an unacceptable position for I&P Europe member companies to be in.

To avoid such information dissemination, industry needs to be reassured that confidentiality of its data will be maintained and the default position should be that the information will not be made available to the public.

I&P Europe appreciates the timing difficulties in running public consultations and has done its best to ensure full representation of its member companies over the summer period while many people are on vacation. A longer response deadline would be appreciated when such consultations are run during peak holiday periods.

Given the concerns expressed above, I&P Europe asks for a revision of the draft Executive Order to:

- Wait for the outcome of the Commissions impact assessment for the need to register.
- If so, do it on an EU-level with the same requirements for all stakeholders.
- Ensure competition is not affected by the implementation of a non-harmonized EU wide approach.
- Set a volume production/importation threshold of e.g. 100kg per calendar year.
- Substitute term 'product' by REACH-defined term 'article'.

- Have May 1st defined as the deadline for reporting.
- Add the definitions of producer and importer.
- Establish the default of non-dissemination of confidential information.
- Eliminate the professional use sub-category within the product information category of Annex 1.

Yours sincerely,

Ian Barford
Nanomaterials Issue Group Leader
Kodak
108-112 avenue de la Liberté
94700 Maisons-Alfort
FRANCE

Bjoern-Markus Sude
Director
I&P Europe – Imaging and Printing
Association e.V.
Mainzer Landstr. 55
60329 Frankfurt
Germany

Johansen, Vivi

Fra: Joachim Nørgaard Strikert <js@danskebyggecentre.dk>
Sendt: 16. august 2013 12:07
Til: MST Miljøstyrelsens hovedpostkasse
Cc: Johansen, Vivi
Emne: MST-615-00038

Mange tak for muligheden for at komme med bemærkninger til bekendtgørelsen.

Importører og producenter pålægges her mere administrativ arbejde. Vi kan se problematikken omkring nanomateriale i produkter og mener, at det er fornuft at se på indberetningspligt, men mener samtidig, at problematikken skal tages op på europæisk plan for derigennem at ensrette indberetningspligten i hele EU, og ikke kun i Danmark.

Derfor mener vi, at bekendtgørelsen bør trækkes tilbage for derefter at bringes på dagsordnen i EU sammenhæng.

MED VENLIG HILSEN

JOACHIM N. STRIKERT
FORENINGSKONSULENT

DANSKE BYGGECENTRE
DANISH BUILDING CENTRES

EGEBÆKVEJ 98
2850 NÆRUM
WWW.DANSKEBYGGECENTRE.ORG
JS@DANSKEBYGGECENTRE.DK
TLF. 45 80 78 77
FAX 45 80 78 87

Fra: Johansen, Vivi [<mailto:vijoh@mst.dk>]

Sendt: 4. juli 2013 10:07

Til: ole.hardrup@bayerbms.com; terma.dk@terma.com; daf@aktiveforbrugere.dk; apotekerforeningen@apotekerforeningen.dk; daf@daf.dk; info@fdlf.dk; dafonet@dafonet.dk; Danmarks Naturfredningsforening; da@da.dk; info@dbfu.dk; sekretariat@dagligvareleverandorerne.dk; mail@dansk-detail.dk; Dansk Energi, Hovedpostkasse; Dansk erhverv; mail@diif.dk; Dansk Industri - organisation for er-hvervs livet; metal@danskmetal.dk; Dansk Miljøteknologi; dansk.standard@ds.dk; info@danskmodeogtextil.dk; Åå Dansk Varefakta Nævn; sekretariatet@malermestre.dk; Åå Danske Regioner; danva@danva.dk; dbi@bilimp.dk; dsk@dsk.dk; info@ecocouncil.dk; dhi@dhiigroup.com; info@er.dtu.dk; pbla@nanotech.dtu.dk; food@food.dtu.dk; jth@in-jet.dk; letbyrder@eogs.dk; euofins@euofins.dk; faba@faba.dk; 3f@3f.dk; Åå Finansministeriet; "Forbrugerrådet, hovedadresse"; Åå Forbrugerinformation; force@force.dk; kontakt@fdih.net; Batteriforeningen Frederik Madsen; FEHA, Forening af Husholdningsapparater; fri@frinet.dk; info@genvindingsindustrien.dk; info.nordic@greenpeace.org; info@gts-net.dk; topsoe@topsoe.dk; hempel@hempel.com; Håndværksrådet; Åå Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse; info@miljoeogsundhed.dk; Ingeniørforeningen i Danmark; itb@itb.dk;

Johansen, Vivi

Fra: Volker Nitz <vn@dbfr.dk>
Sendt: 5. juli 2013 13:34
Til: MST Miljøstyrelsens hovedpostkasse
Cc: Johansen, Vivi
Emne: Vedr.: Journalnummer MST-615-00038

docId: <http://esdh.mim.dk/captia/DOK2468752>
SJ: 1

Tak for fremsendte dokumenter og at vi er kommet i betragtning som høringspart.

Da vores medlemsvirksomheder opfylder bestemmelserne i REACH samt producerer dæk som omfattet af undtagelserne i afsnit 7)

7) Varer af gummi eller gummideler af varer, der indeholder nanomaterialerne carbon black eller siliciumdioxid.

er det vores opfattelse, at de således er undtaget indberetningspligten, som er genstand for høringen.

Som følge deraf har vi ingen yderligere kommentar.

Med venlig hilsen

Dækbranchens Fællesråd

Volker Nitz

Direktør & Ansvarshavende redaktør
Kirkevej 1-3, 2.sal - DK-2630 Taastrup
Tlf.: 39 63 97 79 | Mobil: 40 54 68 50
Fax: 39 63 92 79 | E-mail: vn@dbfr.dk
Web: www.dbfr.dk

----- Original Message -----

From: Johansen, Vivi

To: nordicsconsumers@custhelp.com ; jtt@bang-olufsen.com ; mariager@akzonobel.com ; dbfr@dbfr.dk ; ae@ae.dk

Sent: Thursday, July 04, 2013 1:00 PM

Subject: Høring vedrørende udkast til bekendtgørelse om register over blandinger og varer, der indeholder eller frigiver nanomaterialer samt producenter og importørers indberetningspligt til registeret.

Til Proctor & Gamble Danmark, Bang & Olufsen miljø og kvalitet, Akzo Nobel Deco A/S, Dækbranchens Fællesråd, Arbejderbevægelsens Fællesråd.

Denne høring gendes hermed, idet vi fik en fejlmelding på første mail.

Med venlig hilsen

Vivi Johansen, Miljøstyrelsen

Fra: Johansen, Vivi

Sendt: 4. juli 2013 10:07

Til: 'ole.hardrup@bayerbms.com'; 'terma.dk@terma.com'; 'daf@aktiveforbrugere.dk';

'apotekeforeningen@apotekeforeningen.dk'; 'daf@daf.dk'; 'info@fdlf.dk'; 'dafonet@dafonet.dk'; Danmarks Naturfredningsforening; 'da@da.dk'; 'info@dbfu.dk'; 'sekretariat@dagligvareleverandorerne.dk'; 'mail@dansk-detail.dk'; Dansk Energi, Hovedpostkasse; Dansk erhverv; 'mail@diif.dk'; Dansk Industri – organisation for er-

Landsorganisationen i Danmark
Danish Confederation of Trade Unions

Islands Brygge 32D
Postboks 340
2300 København S

Telefon 3524 6000
Fax 3524 6300
E-mail lo@lo.dk

Sendt til mst@mst.dk

Miljøstyrelsen
Journalnummer MST-615-00038

Sagsnr. 07-2028
Vores ref. PSC
Deres ref.

Den 16. august 2013

LO's høringssvar vedrørende udkast til Bekendtgørelse om register over varer, der indeholder eller frigiver nanomaterialer samt producenters og importørers indberetningspligt til registret

Generelle bemærkninger

LO har følgende bemærkninger til Miljøstyrelsens skriftlige høring hvor fristen for svar er den 16. august 2013.

LO er som udgangspunkt positiv i forhold til registrering af blandinger og varer der indeholder eller frigiver nanomaterialer.

Som bemærket i forbindelse med lovbestemmelsens tilbliven havde vi helst set at loven og databasen i højere grad også sikrede viden om blandinger og varer i forhold til professionelle brugere/medarbejdere, og ikke alene ift. forbrugere, hvorfor vi stillede spørgsmål til det lovforberedende arbejde.

LO vil i den forbindelse gøre opmærksom på, at medarbejderne også er forbrugere og dermed risikerer dobbelt eksponering. Det skal derfor sikres, at hvis de oplysninger der fremkommer på forbrugerområdet ikke allerede er kendte i forbindelse med professionelt arbejde, så skal oplysningerne videregives til Arbejdstilsynet eller hvem det nu måtte være, der skal have oplysningerne.

Jf. Miljøministerens svar på spørgsmål nr. 1 til L 97, sigter loven mod etableringen af en nanoproduktdatabase som vil give et overblik som omfatter både forbrugerprodukter og produkter, der bruges af professionelle eller produceres i Danmark. Databasen skal dermed også give øget viden om, ved hvilke anvendelser i arbejdsmiljøet, der er grund til at være opmærksom på nanomaterialer. Af svaret fremgår desuden, at databasens resultater vil kunne anvendes direkte i Dansk Center for Nanosikkerhed. Samtidig svares, at der ikke bliver indsamlet specifikke data om professionelle brugeres udsættelse for nanomaterialer i arbejdsmiljøet til databasen.

LO har meget vanskeligt ved at se, hvordan udkastet til bekendtgørelse står på mål for

dette svar idet det ser ud til at indberetningspligten til databasen vil være meget begrænset, hvorfor også registrets bidrag til kendskab om nano i arbejdsmiljøet vil være begrænset.

Bekendtgørelsens § 3 udgør således en meget omfattende og på flere punkter vanskeligt gennemskuelig undtagelsesbestemmelse, om hvilke tilfælde der ikke er omfattet af indberetningspligt. Undtaget er det som i forvejen registreres ift. anden lovgivning, hvilket kunne give mening, hvis der skete en samkøring som tilsammen skabte et overblik, men dertil er så lagt en række blandinger og varer som ikke vil blive registreret overhovedet.

Samlet set har LO vanskeligt ved at se at indberetningspligten – med de mange undtagelser - vil bringe afgørende nyt, herunder i forhold til hvad der anvendes i arbejdsmiljøet.

LO vil derfor sætte pris på, hvis Miljøstyrelsen kunne give os et mere konkret overblik over omfanget af stoffer/materialer mv. man forventer vil blive indberettet, henset til de mange undtagelser fra indberetningspligten som følger af §2 og §3. Er det fx. kun nogle få rengøringsprodukter eller er det et større omfang af nanomaterialer, som forventes at blive registreret?

Det fremgår desuden, at det kun er særlige medarbejdere fra Miljøstyrelsen og Arbejdstilsynet, der vil have adgang til databasen. Dette vil, så vidt vi kan se, umiddelbart udelukke, at Dansk Center for Nanosikkerhed får adgang til registret, hvilket der ellers er lagt op til jf. ovennævnte svar på spørgsmål 1 til L97. LO ønsker, at det bliver afklaret, hvordan Dansk Center for Nanosikkerhed kan sikres den ønskede adgang til registrets informationer.

Vi vurderer, at det er vigtigt at der kommer en grundig vejledning, idet bekendtgørelsen på en række punkter er vanskelig at gennemskue.

Konkrete bemærkninger

Bemærkninger til § 2

Generelt finder vi det meget vanskeligt på det foreliggende at gennemskue rækkevidden af formuleringerne i den overordnede bestemmelse i bekendtgørelsen § 2, hvor det fastlægges hvilke stoffer der er indberetningspligt for, og hvilke stoffer som dermed er undtaget.

Er internethandel omfattet, er affaldshåndtering omfattet? Når en blanding eller en vare med nano anvendes i en købt serviceydelse, som fx rengøring eller behandling af tøj på et renseri, skal midlerne så registreres?

Indberetningspligten gælder ikke for salg mellem virksomheder, hvilket betyder, at de medarbejdere i den pågældende virksomhed er i risiko for at arbejde med blandinger og varer, der indeholder nano, som ikke er registreret. Dette vil betyde, at man nationalt ikke får det overblik over nanoprodukter, der anvendes i virksomheder og som medarbejderne bruger i deres arbejde.

Forslaget betoner ”frigivelse” af hhv. nanomaterialer og klassificerede stoffer. Det er

positivt, at forslaget omfatter frigivelse af disse stoffer, men spørgsmålet er, hvad der i praksis menes med frigivelse "under normal eller med rimelig forventet brug." Det bør sikres, at både blandinger og varer med tilsigtet og utilsigtet frigivelse omfattes. Information om den faktiske frigivelse under brug er sparsom, og det er derfor vigtigt, at både tilsigtet og utilsigtet frigivelse omfattes af bekendtgørelsens krav om indberetning til registeret.

Det er værd at overveje, hvordan der via bekendtgørelsen kan tages højde for eventuel sekundær frigivelse, fx frigivelse af nanopartikler ved efterfølgende bearbejdning af blandingen eller varen.

Det er ikke tilstrækkeligt at forstå "frigivelse" som fysisk adskillelse, hvor nanobestanden afgives (forlader) nanomaterialet.

Også nanomaterialer, der af producenterne tilsigtes at forblive permanent i overfladen af blandingen eller varen, og som netop pga. deres overfladeaktivitet kan komme i forbindelse med mennesker og miljø, bør omfattes af pligten til at indberette. Her tænkes bl.a. på overfladeaktive substanser til brug i bygninger, fx på vinduer, gulve og ydervægge, hvor effekten (rensning, reduktion af mikroorganismer mv.) sker i selve overfladen af substansen uden tilsigtet frigivelse af nanopartikler.

Bemærkninger til § 3

Her er indarbejdet rigtig mange undtagelser og blandt andet litra 9-16 afskriver en række registreringer som kunne være relevant ift. arbejdsmiljø/ professionelle.

Ift. litra 9 er det det vanskeligt at gennemskue hvor vidtrækkende det er, når man anvender et udefineret begreb som "ikke bevidst fremstillet". LO vil foreslå, at denne undtagelse udgår og lader farlighed indgå som kriterium for anvendelsesområdet.

Ift. litra 10 bør nanomaterialer i en fast matrix, der er placeret yderst i matrixen, og som har deres funktion via denne placering, omfattes af pligten til at registrere, jf. også bemærkningerne til § 2. Undtagelsen i litra 10 er således for vidtgående og bør indsnævres.

Ift. litra 13 er det vanskeligt at afgøre, om titandioxid alene er tilsat for at farve blandingen. Det bør overvejes, om der i bekendtgørelsen er behov for at anføre nærmere kriterier for dette "alene med henblik på at farve blandingen" og krav til dokumentation for, hvorfor titandioxid er tilsat.

Titandioxid findes i flere krystal-modifikationer, hvoraf rutil og anatase gennem tiden har været anvendt som hvidt pigment i maling. Tidligere var der en lille del anatase, nu er rutil dominerende. Anatase titandioxid danner med lys frie radikaler ved en fotokemisk proces. Egenskaben bruges til at skabe smuds- og bakterienedbrydende overfladebelægninger.

Ift. litra 16 foreslår LO, at undtagelsen om nanoprodukter, der sælges mellem virksomheder udgår.

Bemærkninger til § 5 nr. 1 og 2 (bilag 1 og 2)

Punkt F (indhold af nanomaterialet) og G (fysisk information om nanomaterialet) af de frivillige parametre i bilag 2, bør overføres til de obligatoriske parametre i bilag 1. Årsagen er, at netop information i henhold til punkt F, men også punkt G, har stor betydning for, at kunne tegne et dækkende og troværdigt billede af anvendelsen af nanomaterialer i DK, herunder nanomaterialers sundheds- og miljømæssige konsekvenser.

Bemærkninger til § 5 stk. 5 om at undlade at afgive obligatoriske oplysninger

De pågældende oplysninger er vigtige, og oplysningerne kan alle fås fra producenterne. Det foreslås, at stk. 5 slettes helt. Subsidiært foreslås det, at bestemmelsen indsnævres til kun at omfatte nr. 12 og 13 i bilag 1. Nr. 11 hhv. 14/15 er afgørende at få information om. Der bør som minimum fastsættes krav til, hvornår det "ikke er muligt, eller det er forbundet med uforholdsmæssigt store omkostninger at fremskaffe oplysningerne".

Bemærkninger til § 9 om internt sikkerhedsreglement i Miljøstyrelsen

Det forekommer unødvendigt, at sikkerhedsreglementet ikke gøres offentligt tilgængeligt.

Bemærkninger til § 10 om adgang til produktregistreret

Det bør sikres, at forskere i arbejdsmiljø ved bl.a. Dansk Center for Nanosikkerhed kan opnå adgang til oplysningerne i registeret, jf. i øvrigt ministerens svar på spørgsmål 1 ved behandlingen af L97.

Bemærkninger til § 11 om årlig beretning om indberetningerne

Det må præciseres, at den årlige beretning udarbejdes med henblik på at øge befolkningens indsigt i oplysningerne i registeret i anonymiseret form. Beretningen bør inkludere opgørelser i forhold til produktgrupper og anvendelsesområder (fx byggeri).

Med venlig hilsen

Lizette Risgaard

16. august 2013

Høringssvar fra Det Økologiske Råd og Forbrugerrådet på "Udkast til bekendtgørelse om register over blandinger og varer, der indeholder eller frigiver nanomaterialer samt producenter og importørers indberetningspligt til registeret"

Først og fremmest støtter Det Økologiske Råd (DØR) og Forbrugerrådet (FBR) oprettelsen af et nanoproduktregister. Dog har vi følgende tungtvejende kommentarer.

Vi er uforstående over for de anselige undtagelser der er forbundet med oprettelsen af registeret.

I november 2011 skrev Miljøministeriet i deres udsendte pressemeddelelse: "Det er uvist i hvor store mængder nanomaterialer anvendes og produceres, og dermed er det også uvist, hvor meget forbrugere og miljøet bliver udsat for i dag. Derudover mangler der på afgørende punkter viden om de mulige skadelige virkninger, der opstår når forbrugere og miljøet udsættes for nanomaterialer. Regeringen og Enhedslisten er enige om at skabe øget klarhed over eksponeringsveje og konsekvenserne for forbrugere og miljø ved anvendelse af nanomaterialer." Dette blev fremført som ét af argumenterne for, at der skulle etableres et nanoproduktregister.

For undtagelsen af visse produkter og nanomaterialer argumenteres der i høringsbrevet til nærværende høring med, at "produkter med en række nærmere angivne nanomaterialer er undtaget, fordi nanoproduktregisterets hovedformål er at kortlægge produkter på det danske marked, hvor nanomaterialer bevidst er fremstillet i nanostørrelse og tilsat for at udnytte nanomaterialernes særlige egenskaber." Det sidstnævnte argument mener vi er i uoverensstemmelse med den oprindelige argumentation for registret da det vil medføre, at det ikke bliver tilstrækkelig klarlagt "i hvor store mængder nanomaterialer anvendes og produceres". I flg. udkast til bekendtgørelsen vil man ikke kunne kortlægge, hvor meget forbrugere (inkl. mennesker, der arbejder med nanoteknologi) og miljøet reelt bliver udsat for i dag. Dermed kan man heller ikke udføre nogen former for videnskabeligt- og/eller samfundsmæssigt acceptable eksponerings- og risikovurderinger på grund af manglende nanospecifik information fra producenter om nanomaterialet der anvendes i produktet. DØR og FBR kan dermed ikke støtte undtagelserne. Desuden har vi følgende argumentation for ikke at inkludere de listede undtagelser nummeret fra 8 til 14 på side 1 og 2 i udkastet til bekendtgørelsen:

Carbon Black (CB) og titaniumdioxid (TiO₂) er to af de mest brugte nanomaterialer på markedet og alligevel fremføres det i udkastet til bekendtgørelsen at disse skal undtages for registrering i flere sammenhænge. Begge materialer er fundet i visse sammenhænge at have sundhedsskadelige effekter. F.eks. er der for én type af nano-TiO₂, brugt som pigment i maling, fundet en sammenhæng mellem eksponering og øget risiko for plakformation¹ (forstadie til åreforkalkning og dermed blodpropper). Desuden er både CB og TiO₂ vurderet af Det Internationale Agentur for Kræftforskning (IARC) til at være "muligvis kræftfremkaldende for mennesker" (Gruppe 2B)^{2,3}. Undtagelserne er derfor uacceptable – og samtidig forhindrer de, at

¹ Mikkelsen et al., Modest effect on plaque progression and vasodilatory function in atherosclerosis-prone mice exposed to nanosized TiO₂(2). Particle and Fibre Toxicology 2011, 8:32

² <http://monographs.iarc.fr/ENG/Monographs/vol93/mono93-6.pdf>

³ <http://monographs.iarc.fr/ENG/Monographs/vol93/mono93-7F.pdf>

registeret kan dokumentere omfanget af eksponering, herunder hvilke nanomaterialer, forbrugere og miljø udsættes for i Danmark.

I forlængelse af ovenstående er det desuden problematisk at visse nanomaterialer bliver undtaget på baggrund af kemikalienavn (f.eks. alle TiO_2) da de kan have mange forskellige virkningsmekanismer alt efter kemiske karakteristika (herunder størrelse, overfladebehandling, agglomering osv.). Vi kan derfor heller ikke støtte, at visse oplysninger til brug for indberetning af blandinger og varer bliver gjort valgfrie, som listet i bilag 2. Der er ingen dokumentation for positive resultater ved frivillige indsatser, og derfor vil denne indberetningsform medføre et misvisende billede af antallet og mængden af forskellige nanomaterialer på det danske marked – taget i betragtning, at TiO_2 -partikler med eksempelvis forskellig overfladebehandling og/eller forskellig partikelstørrelse (og dermed overfladeareal) kan udgøre nanomaterialer med forskelligartet kemi. Dette er egenskaber som er altafgørende for at kunne lave videnskabelige vurderinger samt eksponerings- og risikovurderinger. Med de oplysninger som producenter og importører skal indberette i henhold til bilag 1 vil man på ingen måde kunne vurdere hvilke, hvor, hvor meget og hvor mange forskellige nanomaterialer forbrugere og miljøet bliver udsat for i dag – endsige afgøre om de udgør en risiko.

Til gengæld er der direkte bevis for, at det kan have negative resultater, når der lægges op til en frivillig indsats. Erfaringerne fra bl.a. England og USA er nedslående – uddrag fra publikationen Late Lessons from Early Warnings⁴:

“In an effort to elicit information regarding the types of nanomaterials being produced and imported into their jurisdictions, some governments, for example in the United Kingdom, USA and Australia, have implemented voluntary reporting schemes for nanomaterials (see, for example, DEFRA, 2006a and 2006b; US EPA, 2007; Weiss, 2005; NICNAS, 2008). Voluntary in nature, and somewhat onerous in operation, the schemes can be described as at best underwhelming. In the United Kingdom, for example, the Department for Environment, Food and Rural Affairs (DEFRA) received a total of 13 submissions over the life of the programme (2 years). The US scheme, which ended in 2009, fared a little better with the Environmental Protection Agency (EPA) receiving submissions from a total of 31 organisations (DEFRA, 2008; Hansen, 2009; Maynard and Rejeski, 2009). Given the lack of buy-in from stakeholders, it is not surprising that other jurisdictions, including France and California, have focused their efforts on mandatory nanomaterial reporting schemes.”

Derudover, finder DØR og FBR det stærkt bekymrende, at “Indberetninger af enkelte oplysninger i kategori C og D i bilag 1, jf. stk 1, kan udelades såfremt det i forbindelse med indberetningen samtidig dokumenteres, at det ikke er muligt, eller det er forbundet med uforholdsmæssigt store omkostninger at fremskaffe oplysningerne” (se Kapitel 3, § 5, Stk. 5). Oplysninger i kategori C og D er altså information om nanomaterialet såsom navn, hvad det er opbygget af og hvordan det indgår i produktet samt IUPAC og CAS nr., hvilket er informationer som producenter og importører som minimum må kræves at være i besiddelse af og som skal indrapporteres til nanoproduktregisteret.

---

⁴ <http://www.eea.europa.eu/publications/late-lessons-2/late-lessons-chapters/late-lessons-ii-chapter-22/view>

Det er desuden meget uklart, hvad formuleringen "uforholdsmæssigt store omkostninger" dækker over, og denne uklarhed åbner op for, at formuleringen kan (mis)bruges som undskyldning for at en virksomhed ikke indberetter, hvilket ikke kan være hensigten.

Ydermere finder vi undtagelserne nummer 15 til 17 på side 2 i udkastet bekymrende med tanke på især arbejdsmiljøet, som netop et af de steder, hvor man i meget høj grad kan blive udsat for nanomaterialer, der ikke er undersøgt tilstrækkeligt i forhold til mulige sundhedsskadelige effekter på mennesker samt for hvordan de påvirker miljøet. Desuden har arbejdere svært ved at beskytte sig imod nanomaterialer, da åndedrætsværn ikke er fintmaskede nok til at fange partikler i denne lille størrelse.

Grænseværdier i arbejdsmiljøet er fastsat ud fra vægt (masse). I Danmark er grænseværdien for TiO_2 f.eks. 6 mg/m^3 . For nanopartikler mener man især, at det er overfladen der afgør giftigheden/reaktiviteten af materialer, og hvor mange reaktive nanopartikler, man får ned i lungerne, afhænger i meget høj grad af partiklernes størrelse, og i mindre grad af mængden (i vægt). Derfor er den gængse grænseværdi måske ikke brugbar for nanopartikler. Det diskuteres, om man i stedet skal beregne grænseværdier for nanopartikler på baggrund af overfladeareal. Derfor er det også i denne sammenhæng meget vigtigt at få klarlagt, i hvor store mængder nanomaterialer anvendes og produceres, for derved at få kendskab til hvor stor en eksponering der finder sted i arbejdsmiljøet i Danmark.

DØR og FBR finder det problematisk at data i registeret skal være hemmelige. Vi taler for et offentligt register, hvor data kun hemmeligholdes, hvis de pågældende virksomheder kan dokumentere, at offentliggørelse vil kunne skade kommercielle interesser.

I 2007 gennemførte Informationscenter for Miljø og Sundhed en kvalitativ undersøgelse af forbrugernes opfattelse af nanoteknologi⁵. Heri var konklusionen, at alle efterlyste en åben og bred demokratisk samfundsmæssig håndtering af nanoteknologi. Forbrugerne efterlyste desuden, at alt lægges på bordet, dvs. også de usikkerheder og mangel på viden, der måtte være. Det er derfor vigtigt, at forbrugerne ikke føler, at noget hemmeligholdes for dem ved en lukket registrering af data, da det kan øge frykten.

Endvidere støtter DØR og FBR ikke Kommissionens henstilling nr. 696 af 18. oktober 2011 om definitionen af nanomaterialer, da denne definition ikke omfatter alle de nanomaterialer der findes i handelen. Derimod anbefaler vi, at SCENIHRs⁶ definition af et nanomateriale vedtages som gældende definition, hvilket vil betyde, at et materiale anses for at være et nanomateriale, når $> 0,15 \%$ af partikelantallets størrelsesfordeling er $< 100 \text{ nm}$ eller for tørre materialer, at det specifikke overfladeareal er $> 60 \text{ m}^2/\text{cm}^3$.

§11 på side 4 nævner, at Miljøstyrelsen årligt skal udsende en beretning om indberetningerne til registeret for det foregående år. Det kan vi støtte op om, men det bør præciseres, hvad denne beretning som minimum bør indeholde, f.eks. hvilke stoffer der er tale om, hvilke mængder de importeres/forbruges i, i hvilke produkter bruges de, risikovurderinger, etc. Desuden bør en sådan beretning indeholde en beskrivelse af de tiltag, som Miljøstyrelsen finder nødvendige set på baggrund af den viden nanoregisteret genererer.

---

⁵ "Jeg er åbenbart bruger af nano..." – en kvalitativ undersøgelse af forbrugernes opfattelse af nanoteknologi. Informationscenter for Miljø og Sundhed, 2007. <http://www.forbruger kemi.dk/udgivelser/jeg-er-abenbart-bruger-af-nano../pdf>

⁶ SCENIHR: EU-Kommissionens egen ekspertkomite; Den Videnskabelige Komité for Nye og Nyligt Identificerede Sundhedsrisici

Opsummering

- De mange undtagelse vil give et meget uklart billede af den reelle brug af nanomaterialer. Undtagelser bør kun omfatte produktgrupper der allerede er omfattet af anden forbrugerbeskyttende lovgivning eller hvor der allerede er eksisterende EU-registreringspligt på området. Selv sådanne undtagelser vil være med til at danne et ufuldstændigt billede af nanomaterialers udbredelse på det danske marked.
- Der bør ikke være frivillige oplysningskategorier (bilag 2). Punkt E (Kategori), punkt F (Indhold af nanomaterialet i vare eller blanding) og punkt G (Fysisk information om nanomaterialet) bør således inkluderes i bilag 1 under de obligatoriske oplysninger.
- Ingen nanomaterialer bør udelukkes på kemikalienavn, da nanomaterialer kan være vidt forskellige indenfor samme stofgruppe (f.eks. TiO_2). F.eks. vil forskellige overfladebehandlinger medføre forskellig reaktivitet imellem stoffer og dermed forskellig giftighed.
- Alle de fra industrien indsendte data skal være offentligt tilgængelige, på linje med de data der ifølge REACH skal indrapporteres fra industrien.
- Det bør udspecificeres, hvad Miljøstyrelsens årlige beretning skal indeholde

Med venlig hilsen

Lone Mikkelsen

Kemikaliefaglig medarbejder
Det Økologiske Råd

Claus Jørgensen

Seniorrådgiver
Forbrugerrådet

Fra: Britt Rasmussen <bra@danskbyggeri.dk>
Sendt: 7. august 2013 15:20
Til: MST Miljøstyrelsens hovedpostkasse
Emne: Høringssvar - journalnummer MST-615-00038

Høringssvar - journalnummer MST-615-00038

Dansk Byggeri takker for høringsmuligheden, men har ingen kommentarer til denne høring

Venlig hilsen
Britt Rasmussen
Sekretær
Arbejdsmiljø
Tlf. direkte: 72 16 02 34 · Fax: 72 16 00 10

danskbyggeri

Vi samler byggeri, anlæg og industri

Nørre Voldgade 106 · Postboks 2125 · 1358 København K
www.danskbyggeri.dk · [Abonner på nyheder](#)

Fra: Johansen, Vivi [mailto:vijoh@mst.dk]

Sendt: 4. juli 2013 10:07

Til: ole.hardrup@bayerbms.com; terma.dk@terma.com; daf@aktiveforbrugere.dk; apotekerforeningen@apotekerforeningen.dk; daf@daf.dk; info@fdlf.dk; dafonet@dafonet.dk; Danmarks Naturfredningsforening; da@da.dk; info@dbfu.dk; sekretariat@dagligvareleverandorerne.dk; mail@dansk-detail.dk; Dansk Energi, Hovedpostkasse; Dansk erhverv; mail@dilf.dk; Dansk Industri - organisation for er-hvervslivet; metal@danskmetal.dk; Dansk Miljøteknologi; dansk.standard@ds.dk; info@danskmodeogtextil.dk; Åå Dansk Varefakta Nævn; sekretariatet@malermestre.dk; Åå Danske Regioner; danva@danva.dk; dbi@bilimp.dk; dsk@dsk.dk; info@ecocouncil.dk; dhi@dhigroup.com; info@er.dtu.dk; pbla@nanotech.dtu.dk; food@food.dtu.dk; jth@in-jet.dk; letbyrder@eogs.dk; eurofins@eurofins.dk; faba@faba.dk; 3f@3f.dk; Åå Finansministeriet; "Forbrugerrådet, hovedadresse"; Åå Forbrugerinformation; force@force.dk; kontakt@fdih.net; Batteriforeningen Frederik Madsen; FEHA, Forening af Husholdningsapparater; fri@frinet.dk; info@genvindingsindustrien.dk; info.nordic@greenpeace.org; info@gts-net.dk; topsoe@topsoe.dk; hempel@hempel.com; Håndværksrådet; Åå Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse; info@miljoeogsundhed.dk; Ingeniørforeningen i Danmark; itb@itb.dk; kemin@kemin.dk; kk@kommunekemi.dk; lars.abel@europeanadvisers.com; lo@lo.dk; dadl@dadl.dk; info@matas.dk; "Åå Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri"; NOAH; ofr@oliebranchen.dk; info@orbicon.dk; pd@plast.dk; andreasen.i@pg.com; sik@sik.dk; spt@spt.dk; ski@ski.dk; Åå Sundhedsstyrelsen; info@teknologisk.dk; veltek@veltek.dk; Verdensnaturfonden; 3mdanmark@mmm.com; 92grp@92grp.dk; aau@aau.dk; samfund@advokatsamfundet.dk; ad@affalddanmark.dk; atv@atv.dk; sadolin@sadolin.dk; info@alectia.com; altox@altox.dk; kooperationen@kooperationen.dk; Åå Arbejdstilsynet; info@astma-allergi.dk; autig@autig.dk; jic@bang-olufsen.dk; denmark@basf.com; bj@bj.dk; Åå Beskæftigelsesministeriet; bil@di.dk; barjordtilbord@di.dk; mail@brancheforeningen.dk; db@danskebyggecentre.dk; itek@di.dk; bfe@bfe.dk; infohse@dk.bureauveritas.com; bat@batkartellet.dk; bm@di.dk; CO-industri; info@chemtox-trotters.com; coop@coop.dk; cowi@cowi.dk; DAKOFA Hovedpostkasse; mail@danskaffaldsforening.dk; infoDB; nfa@arbejdsmiljoforskning.dk; info@danskerhvervsfremme.dk; Åå Datatilsynet; dakimportorforeningen@mail.dk; info@emballageindustrien.dk; Åå Energistyrelsen; Erhvervs- og vækstministeriet; erst@erst.dk; lps@labqa.dk; tekno@tekno.dk; ga@ga.dk; Åå Justitsministeriet; info@kemi-og-life-science.dk; KEBMIN - Klima-, Energi- og Bygningsministeriet; kfst@kfst.dk; info@cancer.dk; ifro@ifro.ku.dk; info@nano.ku.dk; hoering@lf.dk; info@lif.dk; Ministeriet for by, bolig og

Miljøministeriet
Miljøstyrelsen
Strandgade 29
1401 København K

mst@mst.dk

KRONPRINSESSEGADE 28
1306 KØBENHAVN K
TLF. 33 96 97 98
FAX 33 36 97 50

DATO: 10. juli 2013
SAGSNR.: 2013 - 2175
ID NR.: 243706

Høring - over bekendtgørelse om register over blandinger og varer, der indeholder eller frigiver nanomaterialer samt producenter og importørers indberetningspligt til registeret

Ved e-mail af 04-07-2013 har Miljøstyrelsen anmodet om Advokatrådets bemærkninger til ovennævnte.

Advokatrådet har ikke bemærkninger til det fremsendte høringsmateriale.

Med venlig hilsen

Torben Jensen

Høringssvar fra Dansk Center for Nanosikkerhed på Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø (NFA) på udkast til 'Bekendtgørelse om register over blandinger og varer, der indeholder eller frigiver nanomaterialer samt producenter og importørers indberetningspligt til registret'

Dansk Center for Nanosikkerhed tilslutter sig helt behovet for gennem et register at følge udbredelsen af nanomaterialer overfor mennesker og miljø.

Det vil være af stor betydning for forbrugerne og for fremtidssikring af sporbarhed for eventuelle uventede effekter af nanomaterialer i mennesker og miljø at have et register, der opsamler viden om, hvilke produkter, der er tilsat tekniske nanomaterialer. Det vil også være af stor betydning for den igangværende forskning på nanoområdet. Desuden vil et sådant nanoregister være et vigtigt redskab til vurdering af masseflow af nanomaterialer fra producent til affald og ikke mindst udslip til miljøet.

16. august 2013

Ref.: PEJ

Direkte tlf:
39 16 52 10

e-post:
pej@arbejdsmiljoforskning.dk

Dansk Center for Nanosikkerhed vurderer imidlertid, at flere formuleringer i bekendtgørelsen i betydelig grad undergraver det overordnede formål om at beskytte mennesker og miljø. For at kunne opfylde et sådant formål bør produkter, der indeholder nanomaterialer, kunne spores for at forstå og kortlægge både humane og miljømæssige eksponeringer. Uden et sådant redskab er det ikke muligt at klarlægge årsagssammenhænge mellem eksponering og potentielle helbreds- og miljøeffekter.

Dansk Center for Nanosikkerhed vurderer, at det sandsynligvis er i arbejdsmiljøet, dvs. i de arbejdsprocesser, hvor arbejdstagere fremstiller og forarbejder nanomaterialer, at de største eksponeringer forekommer. Begrænsningen i §2 af indberetningspligten til blandinger og varer, der sælges "...til privat brug..." vil formentligt bevirke, at netop produkter, der anvendes erhvervsmæssigt vil undslippe registrering.

Det er ligeledes ud fra en målsætning om at overvåge eksponeringen overfor mennesker og miljø afgørende, at principielt samtlige produkter, som indeholder tekniske nanomaterialer registreres. Det vil gøre det muligt at følge udviklingen i produktfremstilling og import samt at foretage både proaktive retrospektive analyser af potentielle risici. Udkastet til bekendtgørelse rummer en forholdsvis lang række undtagelser for indberetningspligten, som er uhensigtsmæssige i forhold til det overordnede formål og som kan skabe uklarhed om, hvor dækkende indberetningen er.

Undtagelsen gælder eksempelvis fødevarer, medicinsk udstyr og kosmetik, der kan begrundes med, at der indenfor disse områder i andet regi kan være pligt til helbredsmæssig vurdering og/eller oplysningspligt, hvis produktet indeholder nanomaterialer. Dette kan i

tilfælde som ved kosmetik betyde, at arbejdstagere, der forarbejder/håndterer produkter til kosmetik indeholdende nanomaterialer ikke er dækket af nanoproduktregisteret, men at kun den private bruger af produktet er.

Et andet eksempel på en undtagelse er i §5, stk. 5, hvor det hedder, at indberetning af information om nanomaterialet og dets kemi kan udelades såfremt det "...samtidig dokumenteres, at det ikke er muligt, eller det er forbundet med uforholdsmæssigt store omkostninger at fremskaffe oplysningerne". Udeladelse af disse oplysninger kan medføre mangelfulde indberetninger og kan derfor hindre fremskaffelsen af data omkring udbredelsen af nanomaterialer.

Endelig anbefaler Dansk Center for Nanosikkerhed en række præciseringer af mere teknisk karakter, men med væsentlige konsekvenser for værdien af registret.

For det første er formuleringen i §2 "...hvor nanomaterialet frigives under normal eller med rimelighed forventet brug af blandingen eller varen, eller nanomaterialet ikke i sig selv frigives, men tilsigter frigivelse af klassificerede stoffer..." meget uklar. Hvad betyder "frigives" i denne sammenhæng?

For det andet er det uklart, hvad der i §3, 10) menes med en "fast matrix". Om et stof er fast eller flydende er tryk- og temperaturafhængigt. Formuleringen fordrer, at virksomheder foretager indberetninger baseret på skøn.

For det tredje bør (Bilag 1, pkt B) produktionsmængden angives i volumen (liter eller m³) eller masse (kg eller ton). Rapportering af antal kasser eller flasker vanskeliggør en kortlægning af forbrug og derfor også en eventuel eksponeringsvurdering.

Dansk Center for Nanosikkerhed har ikke yderligere bemærkninger til udkastet.

Med venlig hilsen

Forskningschef Lars Andrup
Dansk Center for Nanosikkerhed
Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø

Fra: Dennis Jensen <deje@food.dtu.dk>
Sendt: 16. august 2013 14:48
Til: MST Miljøstyrelsens hovedpostkasse
Cc: FOOD-Chemistry; FOOD-Toxicology; Jørn Smedsgaard; Katrin Löschner; Erik Huusfeldt Larsen; FOOD-Institut postkasse
Emne: MST j.nr. MST-615-00038. Høringssvar til høring vedr. udkast til bekendtgørelse om register over blandinger og varer, der indeholder eller frigiver nanomaterialer

j.nr. 13/07333

MST j.nr. MST-615-00038

DTU Fødevareinstituttet takker for invitationen til at deltage i høring vedr. udkast til bekendtgørelse om register over blandinger og varer, der indeholder eller frigiver nanomaterialer samt producenter og importørers indberetningspligt til registeret.

Vi har følgende kommentarer til udkast til bekendtgørelse:

1. I paragraf 3 punkt 10 udelukker man produkter fra registrering, hvori nanopartiklerne er inkorporeret i en fast matriks. Denne formulering tager formodentlig sigte på at friholde produkter, hvor nanopartiklerne er immobiliseret, og derfor ikke udgør nogen risiko for forbrugeren. Der findes imidlertid en gruppe af produkter, hvori nanopartikler med f.eks. bakteriostatisk virkning bevidst er placeret i overfladen af et fast materiale, f.eks. en plastpolymer, eller i en metallegering, hvis overflader er i direkte kontakt med et fødevareprodukt. Sådanne produkter (f.eks. skærebrætter, køleskabe, ståltyper benyttet i produktion af fødevarer) anser vi for at være bevidst fabrikeret under brug af nanopartikler, og hvor disse med en vis risiko kan migrere over i en fødevare. Bekendtgørelsen bør præcisere om produkter af denne type er omfattet eller kan ekskluderes fra registrering med hjemmel i bekendtgørelsen.
2. I paragraf 3 punkt er nærings- og nydelsesmidler nævnt. Imidlertid er det uklart om tilsætningsstoffer til fødevarer, der er beregnet til salg til den endelige forbruger, er omfattet eller skal udelukkes fra registrering. En del tilsætningsstoffer kan indeholde en fraktion af nanopartikler, der overholder den anførte definition i paragraf 4 stk. 1.
3. I samme paragraf bør den anførte nanodefinition fastholdes.
4. Bilag 2 punkt G nr. 25. Størrelsesfordeling bør ændres til antalsmæssige størrelsesfordeling, jf. den benyttede definition i paragraf 4 stk. 1

Med venlig hilsen
Dennis Jensen

Dennis Jensen
Koordinator
Kommunikations- og Ledelsessekretariatet
DTU Fødevareinstituttet

Danmarks Tekniske Universitet
DTU Fødevareinstituttet
Mørkhøjgård, lokale 102
Mørkhøj Bygade 19
2860 Søborg
DTU Fødevareinstituttet

Fra: Johansen, Vivi [<mailto:vijoh@mst.dk>]

Sendt: 4. juli 2013 10:07

Til: ole.hardrup@bayerbms.com; terma.dk@terma.com; daf@aktiveforbrugere.dk; apotekerforeningen@apotekerforeningen.dk; daf@daf.dk; info@fdlf.dk; dafonet@dafonet.dk; Danmarks Naturfredningsforening; da@da.dk; info@dbfu.dk; sekretariat@dagligvareleverandorerne.dk; mail@dansk-detail.dk; Dansk Energi, Hovedpostkasse; mail@dilf.dk; Dansk Industri - organisation for erhvervslivet; metal@danskmetal.dk; Dansk Miljøteknologi; dansk.standard@ds.dk; info@danskmodeogtextil.dk; Åå Dansk Varefakta Nævn; sekretariatet@malermestre.dk; Åå Danske Regioner; danva@danva.dk; dbi@bilimp.dk; ds@dsk.dk; info@ecocouncil.dk; dhi@dhigroup.com; Information Mailbox; Pernille Broen Larsen; FOOD-Institut postkasse; jth@in-jet.dk; letbyrder@eogs.dk; eurofins@eurofins.dk; faba@faba.dk; 3f@3f.dk; Åå Finansministeriet; "Forbrugerrådet, hovedadresse"; Åå Forbrugerinformation; force@force.dk; kontakt@fdih.net; Batteriforeningen Frederik Madsen; FEHA, Forening af Husholdningsapparater; fri@frinet.dk; info@genvindingsindustrien.dk; info.nordic@greenpeace.org; info@gts-net.dk; topsoe@topsoe.dk; hempel@hempel.com; Håndværksrådet; Åå Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse; info@miljoeogsundhed.dk; Ingeniørforeningen i Danmark; itb@itb.dk; kemin@kemin.dk; kk@kommunekemi.dk; lars.abel@europeanadvisers.com; lo@lo.dk; dadl@dadl.dk; info@matas.dk; "Åå Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri"; NOAH; ofr@oliebranchen.dk; info@orbicon.dk; pd@plast.dk; andreasen.i@pg.com; sik@sik.dk; spt@spt.dk; ski@ski.dk; Åå Sundhedsstyrelsen; info@teknologisk.dk; veltek@veltek.dk; Verdensnaturfonden; 3mdanmark@mmm.com; 92grp@92grp.dk; aau@aau.dk; samfund@advokatsamfundet.dk; ad@affalddanmark.dk; atv@atv.dk; sadolin@sadolin.dk; info@alectia.com; altox@altox.dk; kooperationen@kooperationen.dk; Åå Arbejdstilsynet; info@astma-allergi.dk; autig@autig.dk; jic@bang-olufsen.dk; denmark@basf.com; bj@bj.dk; Åå Beskæftigelsesministeriet; bil@di.dk; barjordtilbord@di.dk; mail@brancheforeningen.dk; db@danskebyggecentre.dk; itek@di.dk; bfe@bfe.dk; infohse@dk.bureauveritas.com; bat@batkartellet.dk; bm@di.dk; CO-industri; info@chemtox-trotters.com; coop@coop.dk; cowi@cowi.dk; DAKOFA Hovedpostkasse; mail@danskaffaldsforening.dk; Miljøteknisk Brancheforening; nfa@arbejdsmiljoforskning.dk; info@danskerhvervsfremme.dk; Åå Datatilsynet; dakimportorforeningen@mail.dk; info@emballageindustrien.dk; Åå Energistyrelsen; Erhvervs- og vækstministeriet; erst@erst.dk; lps@labqa.dk; tekno@tekno.dk; ga@ga.dk; Åå Justitsministeriet; info@kemi-og-life-science.dk; KEBMIN - Klima-, Energi- og Bygningsministeriet; kfst@kfst.dk; info@cancer.dk; ifro@ifro.ku.dk; info@nano.ku.dk; hoering@lf.dk; info@lif.dk; Ministeriet for by, bolig og landdistrikter; "Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelse"; Naturerhvervsstyrelsen; pi@di.dk; ruc@ruc.dk; Åå Skatteministeriet; fi@fi.dk; sdu@sdu.dk; vpf@varmepumpefabrikanterne.dk; inano@inano.au.dk; dce@au.dk; Åå Det Økonomiske Råd; Åå KL; da@da.dk; danak@danak.dk; bim.dsi@dsg.dk; info@biokemi.org; Åå Fødevarestyrelsen; webmasters@novonordisk.com; heno@uniscrap.dk

Cc: nrv@at.dk; pea@at.dk

Emne: Høring vedrørende udkast til bekendtgørelse om register over blandinger og varer, der indeholder eller frigiver nanomaterialer

Vedrørende: Høring vedrørende udkast til bekendtgørelse om register over blandinger og varer, der indeholder eller frigiver nanomaterialer samt producenter og importørers indberetningspligt til registeret.

Vedlagt fremsendes høringsmateriale vedrørende udkast til bekendtgørelse om et register over blandinger og varer, der indeholder eller frigiver nanomaterialer (et nyt nanoproduktregister) samt producenter og importørers indberetningspligt til registeret.

Miljøstyrelsen skal anmode om eventuelle bemærkninger til udkastet til bekendtgørelse **senest 16. august 2013** på mst@mst.dk med angivelse af journalnummer MST-615-00038.

Høringsmaterialet vil tillige blive offentliggjort på Høringsportalen:
<https://www.borger.dk/Lovgivning/Hoeringsportalen/Sider/Soeg.aspx>

Med venlig hilsen

Vivi Johansen
AC-Fuldmægtig, Cand. Jur.
Kemikalier

Fra: Kenja Friis Henriksen <kenja@ruc.dk>
Sendt: 14. august 2013 16:08
Til: MST Miljøstyrelsens hovedpostkasse
Cc: Kenja Friis Henriksen
Emne: VS: Høring vedrørende udkast til bekendtgørelse om register over blandinger og varer, der indeholder eller frigiver nanomaterialer samt producenter og importørers indberetningspligt til registeret. (MST-615-00038)
Vedhæftede filer: Høringsbrev bekendtgørelse nanoproduktregister.pdf; Høringsliste bekendtgørelse nanoproduktregister.pdf; Bekendtgørelse udkast nanoproduktregister i høring.pdf

Til Miljøstyrelsen

Høringssvar fra Roskilde Universitet vedr. udkast til bekendtgørelse om register over blandinger og varer, der indeholder eller frigiver nanomaterialer samt producenter og importørers indberetningspligt til registeret

I forbindelse med den iværksatte høring af udkast til bekendtgørelse om register over blandinger og varer, der indeholder eller frigiver nanomaterialer samt producenter og importørers indberetningspligt til registeret er materialet forelagt for relevante forskere på Roskilde Universitet, og følgende bemærkninger er modtaget:

Et produktregister over nanomateriale i forbrugerprodukter er grundlæggende set en rigtig god idé, der vil kunne bidrage til at danne et overblik over forbrugsmønstre samt forbrugsmængder, og herved styrke indsatsen for at beskytte miljø og sundhed. Der er dog specielt to forhold i det nuværende udkast til bekendtgørelsen, der kan bevirke at bekendtgørelsen ikke får tilstrækkelig betydning.

- 1) Bekendtgørelsen starter i Kapitel 1 med at beskrive formålet. Herunder står der bl.a.: *"Bekendtgørelsen har til formål at oprette et register over blandinger og varer, der indeholder eller frigiver nanomaterialer (nanoproduktregisteret) til mennesker og miljø..."* Som nævnt overfor giver det rigtig god mening, men når man så læser udkastet med alle de undtagelser der er indført, kan man dårligt sige at indholdet af registeret vil være tilnærmelsesvist fyldestgørende. Blandt andet ved vi, at der anvendes nanopartikler i kosmetik, som mennesker og miljø derefter bliver direkte udsat for. De mange undtagelser skyldes muligvis overlap med forskellige ressortområder, men hvis registeret skal have den ønskede virkning i forhold til at vurdere effekter på Miljø og sundhed, bør det udarbejdes i samarbejde med f.eks. Sundhedsministeriet.
- 2) Bekendtgørelsen opdeler de oplysninger der kræves af producenterne i obligatorisk og valgfri. Det er der principielt ikke noget problem i, men indholdet i de to lister bør gentænkes. På nuværende tidspunkt er stort set alle de oplysninger som det videnskabelige samfund finder vigtige for at definere nanomaterialer listet under det valgfri bilag 2. Det betyder, at man kun i meget begrænset omfang vil kunne bruge registeret til at lave kvalificerede estimater af effekter på miljø og sundhed. Spørgsmålet er hvad man i så fald vil kunne bruge et nanoregister til, da man vil have svært ved at skelne mellem de nanomaterialer, der ikke udgør en risiko og dem der er problematiske for miljø og sundhed. Da det samtidig er tvivlsomt om man vil kunne lave en tilstrækkelig detaljeret bestemmelse af hvilke nanomaterialer der rent faktisk er blevet indberettet, og efterfølgende en meningsfuld kvantificering, må det derfor på det stærkeste anbefales at specielt de karakteristika der er listet under G i bilag 2, bliver flyttet over til bilag 1.

En anden ting som eventuelt kunne blive en fremtidig udbygning af registeret var et mere forbrugerorienteret produkt, så som den norske iOS baserede app om hormonforstyrrende stoffer i kosmetik ^[1]. Et tilsvarende initiativ er for nyligt lanceret i Tyskland. Denne tilgang hvor det udnyttes at befolkningen går rundt med en computer i lommen

har store perspektiver, i forhold til at give forbrugeren et hurtigt overblik over det som ellers ofte anses for at være en "kemikaliejungle". Derfor anbefales det, at oplysninger om nanomaterialer tænkes ind i en lignende kontekst.

^[1] https://www.facebook.com/forbrukerradet?sk=app_232823706764844

Venlig hilsen,

Kenja Friis Henriksen
Chefkonsulent/Chief Advisor
Tel: +45 46 74 20 52
Mail: kenja@ruc.dk

Rektorsekretariatet, RUC/Rector's Office, RU
www.ruc.dk

Roskilde Universitet uddanner bachelorer, kandidater og ph.d.'er, der er rustet til at udfordre det fremtidige samfunds behov for nytænkning og problemløsning.

Tænk på miljøet, for du printer mail eller dokumenter.

Til: ole.hardrup@bayerbms.com (ole.hardrup@bayerbms.com), terma.dk@terma.com (terma.dk@terma.com), daf@aktiveforbrugere.dk (daf@aktiveforbrugere.dk), apotekerforeningen@apotekerforeningen.dk (apotekerforeningen@apotekerforeningen.dk), daf@daf.dk (daf@daf.dk), info@fdlf.dk (info@fdlf.dk), dafonet@dafonet.dk (dafonet@dafonet.dk), Danmarks Naturfredningsforening (dn@dn.dk), da@da.dk (da@da.dk), info@dbfu.dk (info@dbfu.dk), sekretariat@dagligvareleverandorerne.dk (sekretariat@dagligvareleverandorerne.dk), mail@dansk-detail.dk (mail@dansk-detail.dk), Dansk Energi, Hovedpostkasse (de@danskenergi.dk), Dansk erhverv (hoeringssager@danskerhverv.dk), mail@dilf.dk (mail@dilf.dk), Dansk Industri - organisation for erhvervslivet (Di@di.dk), metal@danskmetal.dk (metal@danskmetal.dk), Dansk Miljøteknologi (ij@danskmiljoteknologi.dk), dansk.standard@ds.dk (dansk.standard@ds.dk), info@danskmodeogtextil.dk (info@danskmodeogtextil.dk), åå Dansk Varefakta Nævn (varefakta@varefakta.dk), sekretariatet@malermestre.dk (sekretariatet@malermestre.dk), åå Danske Regioner (regioner@regioner.dk), danva@danva.dk (danva@danva.dk), dbi@bilimp.dk (dbi@bilimp.dk), dsk@dsk.dk (dsk@dsk.dk), info@ecocouncil.dk (info@ecocouncil.dk), dhi@dhigroup.com (dhi@dhigroup.com), info@er.dtu.dk (info@er.dtu.dk), pbla@nanotech.dtu.dk (pbla@nanotech.dtu.dk), food@food.dtu.dk (food@food.dtu.dk), ith@in-jet.dk (ith@in-jet.dk), letbyrder@eogs.dk (letbyrder@eogs.dk), eurofins@eurofins.dk (eurofins@eurofins.dk), faba@faba.dk (faba@faba.dk), 3f@3f.dk (3f@3f.dk), åå

Fra: ADM Teknat/Sund fakultetskontor <teknat@adm.aau.dk>
Sendt: 15. august 2013 08:24
Til: MST Miljøstyrelsens hovedpostkasse
Emne: SV: Høring vedrørende udkast til bekendtgørelse om register over blandinger og varer, der indeholder eller frigiver nanomaterialer samt producenter og importørers indberetningspligt til registeret.

Journalnummer MST-615-00038

Til Miljøministeriet.

Aalborg Universitet har haft høringen til udtalelse i Institut for Fysik og Nanoteknologi. Universitetet har ingen kommentarer til høringen.

Venlig hilsen
Ellen Bæk

AALBORG UNIVERSITET

Ellen Bæk

Afdelingsleder - Journalen | Kommunikationsafdelingen
Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet og Det Teknisk-Naturvidenskabelige Fakultet

T: (+45) 9940 9634 | Email: eb@adm.aau.dk | Web: www.aau.dk
Aalborg Universitet | Niels Jernes Vej 10 | 9220 Aalborg Øst | EAN: 5798000420632

Fra: Johansen, Vivi [<mailto:vijoh@mst.dk>]

Sendt: 4. juli 2013 10:07

Til: ole.hardrup@bayerbms.com; terma.dk@terma.com; daf@aktiveforbrugere.dk; apotekerforeningen@apotekerforeningen.dk; daf@daf.dk; info@fdlf.dk; dafonet@dafonet.dk; Danmarks Naturfredningsforening; da@da.dk; info@dbfu.dk; sekretariat@dagligvareleverandorerne.dk; mail@dansk-detail.dk; Dansk Energi, Hovedpostkasse; Dansk erhverv; mail@dilf.dk; Dansk Industri - organisation for er-hvervslivet; metal@danskmetal.dk; Dansk Miljøteknologi; dansk.standard@ds.dk; info@danskmodeogtextil.dk; Åå Dansk Varefakta Nævn; sekretariatet@malermestre.dk; Åå Danske Regioner; danva@danva.dk; dbi@bilimp.dk; dsk@dsk.dk; info@ecocouncil.dk; dhi@dhigroup.com; info@er.dtu.dk; pbla@nanotech.dtu.dk; food@food.dtu.dk; jth@in-jet.dk; letbyrder@eogs.dk; eurofins@eurofins.dk; fab@fab.dk; 3f@3f.dk; Åå Finansministeriet; "Forbrugerrådet, hovedadresse"; Åå Forbrugerinformation; force@force.dk; kontakt@fdih.net; Batteriforeningen Frederik Madsen; FEHA, Forening af Husholdningsapparater; fri@frinet.dk; info@genvindingsindustrien.dk; info.nordic@greenpeace.org; info@gts-net.dk; topsoe@topsoe.dk; hempel@hempel.com; Håndværksrådet; Åå Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse; info@miljoeogsundhed.dk; Ingeniørforeningen i Danmark; itb@itb.dk; kemin@kemin.dk; kk@kommunekemi.dk; lars.abel@europeanadvisers.com; lo@lo.dk; dadl@dadl.dk; info@matas.dk; "Åå Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri"; NOAH; ofr@oliebranchen.dk; info@orbicon.dk; pd@plast.dk; andreasen.i@pg.com; sik@sik.dk; spt@spt.dk; ski@ski.dk; Åå Sundhedsstyrelsen; info@teknologisk.dk; veltek@veltek.dk; Verdensnaturfonden; 3mdanmark@mmm.com; 92grp@92grp.dk; aa@aa.dk; samfund@advokatsamfundet.dk; ad@affalddanmark.dk; atv@atv.dk; sadolin@sadolin.dk; info@alectia.com; altox@altox.dk; kooperationen@kooperationen.dk; Åå Arbejdstilsynet; info@astma-allergi.dk; autig@autig.dk; jic@bang-olufsen.dk; denmark@basf.com; bj@bj.dk; Åå Beskæftigelsesministeriet; bil@di.dk; barjordtilbord@di.dk; mail@brancheforeningen.dk; db@danskebyggecentre.dk; itek@di.dk; bfe@bfe.dk; infohse@dk.bureauveritas.com; bat@batkartellet.dk; bm@di.dk; CO-industri; info@chemtox-trotters.com; coop@coop.dk; cowi@cowi.dk; DAKOFA Hovedpostkasse; mail@danskaffaldsforening.dk; Miljøteknisk Brancheforening; nfa@arbejdsmiljoforskning.dk;

Fra: Kirsten Fly Malling <kfm@sdu.dk>
Sendt: 13. august 2013 14:55
Til: MST Miljøstyrelsens hovedpostkasse
Cc: Jens Oddershede; Bjarne Graabech Sørensen; Jacob Schmidt; Merete Ruager; Steen Kærn Christiansen; Jørgen Schou; journal mailbox
Emne: Høring vedrørende udkast til bekendtgørelse om register over blandinger og varer, der indeholder eller frigiver nanomaterialer samt producenter og importørers indberetningspligt til registeret

Miljøministeriet
Miljøstyrelsen
Strandgade 29
1401 København K

Miljøstyrelsens j.nr. MST-615-00038.
Syddansk Universitets j.nr. 461-2013.

Syddansk Universitet har ingen bemærkninger til ovennævnte høring.

På rektors vegne

Jørgen Schou
Kontorchef, Juridisk Kontor, Ledelsessekretariatet

Tlf. 6550 1040
Mobil 6011 1040
Fax 6550 1090
Email js@sdu.dk
Web <http://www.sdu.dk/ansat/js>
Adr. Campusvej 55, 5230 Odense M

SYDDANSKUNIVERSITET.DK

Campusvej 55 • 5230 Odense M • Tlf. 6550 1000 • www.sdu.dk

